چالش

حماس: انفجار تل‌آویو آغازگر دور جدید عملیات شهادت‌طلبانه است

نخستین جرقه شروع انتفاضه جدید از قلب تل‌آویو

انفجار بمب در یک دستگاه اتوبوس در مرکز تل‌آویو، زنگ خطر شروع دوباره بی‌ثباتی‌ها در سرزمین‌های اشغالی را به صدا در آورد. در حالی که امریکا تلاش دارد مذاکرات صلح بین رژیم صهیونیستی و طرف فلسطینی را از سر بگیرد، شائول موفاز عضو بلندپایه حزب کادیما، گفته که این انفجار می‌تواند شروع دور جدید از انتفاضه باشد.

به گزارش «جوان»، این انفجار روز یک‌شنبه در نزدیکی شهر «بت‌یام» (بخشی از متروپلیتن تل‌آویو) در تل‌آویو اتفاق افتاد و طی آن سه صهیونیست از جمله یک پلیس زخمی شدند. «لوبا سمری» سخنگوی پلیس تل‌آویو با اشاره به جزئیات این انفجار گفته که پلیس با مظنون شدن به جسمی مشکوک در یکی از اتوبوس‌ها به بازرسی آن پرداخت که همزمان با بازرسی این بسته منفجر شد. قبل از انفجار این بمب، مسافران این اتوبوس تخلیه شده بودند. همزمان با این انفجار، نیروهای عزالدین القسام، شاخه نظامی جنبش حماس نیز یک موشک به شهرک ایک سینا شلیک کردند. این گردان‌ها طی بیانیه‌ای اعلام کردند که این عملیات در چارچوب پاسخ به جنایات رژیم صهیونیستی صورت گرفته است. در این بیانیه مبارزان پیمان بستند که به عملیات‌های شهادت‌طلبانه خود ادامه دهند تا اشغالگران را از سرزمین‌های خود بیرون کنند. شائول موفاز رئیس حزب کادیمای رژیم صهیونیستی در واکنش به تحولات اخیر، با اشاره به انفجار یک اتوبوس در تل‌آویو گفته است که این حمله نشانه شروع انتفاضه جدید است. وی ضمن مخالفت با آزادی دور سوم اسیران فلسطینی افزود: «این عملیات موج دیگری از مقاومت را نشان می‌دهد و نباید کم اهمیت تلقی شود».

انفجار در مرکز تل‌آویو، اولین انفجار در نوع خود طی ماه‌های اخیر به شمار می‌رود. جنبش حماس از عملیات بیت یام استقبال کرده و این انفجار را واکنشی به جنایت‌های اسرائیل دانست. سخنگوی جنبش حماس دوشنبه اعلام کرد: «این عملیات نشان می‌دهد با وجود تمام تلاش‌هایی که برای از بین بردن و لطمه زدن به مقاومت صورت می‌گیرد، جریان مقاومت همچنان ادامه دارد». یک منبع مسئول در جنبش حماس که نامش فاش نشده گفت: «با کمک خدا این عملیات آغازگر عملیات شهادت‌طلبانه خواهد بود». این مسئول جنبش جهاد با استقبال از این عملیات اعلام کرد که این اقدام نشان داد مردم فلسطین ادامه حملات تروریستی رژیم صهیونیستی را بی‌پاسخ نمی‌گذارند. این در حالی است که مدت‌هاست اقدامات شهادت طلبانه از سوی فلسطینیان انجام نمی‌گرفت اما در شرایط فعلی و با نزدیک شدن به مذاکرات صلح در ژانویه ۲۰۱۴، ادامه این حملات شهادت طلبانه می‌تواند بیانگر شروع انتفاضه جدید با بعد گسترده‌تر آن باشد. در واکنش به انفجار اخیر در تل‌آویو، جی کارنی، سخنگوی وزارت خارجه امریکا بمب‌گذاری در شهر «بیت یام» را محکوم و آن را اقدامی «اسفناک» خواند. وی افزود: «اقداماتی که غیرنظامیان را هدف می‌گیرند، اسفناک هستند. ما بر رابطه غیرقابل تزلزل خود با اسرائیل و همبستگی با اسرائیلی‌ها تأکید می‌کنیم».

■ جان کری به دنبال صلح با طرحی جدید

یک روز بعد از انفجار تل‌آویو، روز دوشنبه منابع فلسطینی آگاه در گفت‌وگو با الشرق الاوسط اعلام کردند که جان کری وزیر امور خارجه امریکا ماه آتی میلادی طرحی را در چارچوب حل و فصل مناقشه طرف‌های فلسطینی و اسرائیلی ارائه خواهد کرد. این طرح چارچوب دستیابی به توافق نهایی سازش را در برخواهد داشت و رژیم صهیونیستی و تشکیلات خودگردان فلسطین را به امضای این توافقنامه وادار خواهد کرد. بنا بر اعلام این منابع، طرح جان کری یک طرح میانه است که دو طرف را راضی می‌کند اما به طور کامل به جزئیات مسائل حساس نمی‌پردازد. به عنوان مثال به چارچوب‌هایی مثل تشکیل کشور مستقل فلسطین در مرزهای ۱۹۶۷ و دولت یهودی و توام با امنیت به اسم اسرائیل اشاره خواهد کرد. صائب عریقات، مذاکره کننده ارشد فلسطین در روند صلح با رژیم صهیونیستی روز دوشنبه در مصاحبه با روزنامه القدس العربی اظهار کرد: مذاکرات میان تشکیلات خودگردان فلسطین و اسرائیل که در اواخر ژوئیه گذشته از سر گرفته، متوقف شده است و مذاکراتی که در حال حاضر صورت می‌گیرد، میان فلسطین و امریکا از یک سو و امریکا و اسرائیل از سوی دیگر بوده و هدف آن تحقق صلح نهایی است.

دورنما

همسایگان جنوبی خلیج فارس ناتوی عربی تشکیل می‌دهند

شورای همکاری خلیج فارس نیروی دفاعی جمعی خود را به ۱۰۰هزار نفر نظامی ارتقا خواهد داد. پیش از این، شورای همکاری، «سپر جزیره» را در سال ۱۹۸۳ برای این هدف تشکیل داده بود، ولی بر اساس مصوبه جدید، این شورا قصد دارد این نیروی دفاع جمعی را به لحاظ ساختاری تغییر داده، همچنین تعداد نیروهای تشکیل دهنده آن را بیشتر کند.

به گزارش ریانووستی به نقل از شبکه تلویزیونی «العربیه»، امیر «متعب بن عبدالله» وزیر گارد ملی عربستان روز یک‌شنبه بعد از یک رزمایش نظامی در عربستان گفت: «گروه نظامی کشورهای خلیج فارس برای دفاع مشترک و امنیت کشورهای عضو شورای همکاری کشورهای عربی خلیج فارس تشکیل می‌شود و متشکل از ۱۰۰ هزار نفر خواهد بود». وی گفت گارد ملی در صورت ضرورت آماده شرکت در ایجاد این ساختار نظامی خواهد بود. کشورهای عربی خلیج فارس در اواسط دسامبر در خصوص ایجاد فرماندهی نظامی متحد به توافق رسیدند و طبق همین توافق، قرار شد که مقر فرماندهی این نیروها در ریاض باشد. از آنجایی که اکثریت این نیروی مشترک را نظامیان سعودی تشکیل می‌دهند فرماندهی آن نیز برعهده یک نظامی ارتش عربستان سعودی است. الشرق الاوسط بدون اشاره به نام خاصی، از قول منابع آگاه گفته که فرمانده این نیرو، عربستانی خواهد بود. امیر متعب بن عبدالله در بخش دیگر از سخنانش همچنین گفت که مأموریت این نیرو پاسخ به هر گونه تجاوزی است که علیه هر یک از اعضای شورای همکاری خلیج فارس صورت می‌گیرد. وزیر گارد ملی عربستان سعودی اضافه کرد که گارد ملی عربستان سعودی در صورت درخواست همکاری در این فعالیت‌ها مشارکت می‌کند. ظاهراً طرح تقویت بازوی نظامی شورای همکاری، در ارتباط با طرح عربستان برای تبدیل شورای همکاری به «اتحادیه» است. متعب بن عبدالله در همین ارتباط به طرح پادشاه سعودی برای تشکیل اتحادیه کشورهای شورای همکاری اشاره کرد و گفت: تشکیل این اتحادیه، قدرتی برای تماس‌های خارجی ما و قدرت دفاعی و امنیتی و اقتصادی ما است. پیش از این، «عبداللطیف الزیانی» دبیر کل شورای همکاری خلیج فارس گفته بود که عربستان سعودی که میزبان نیروی مشترک ۴۰ هزار نفری «سپر جزیره» است بهترین مکان برای فرماندهی نیروی نظامی جدید کشورهای جنوب خلیج فارس خواهد بود. نیروی سپر جزیره تا کنون در عملیات آزادسازی کویت از اشغال عراق در سال ۱۹۹۱ و پشتیبانی از نیروهای نظامی بحرین در سرکوب اعتراضات مسالمت‌آمیز داخلی این کشور در سال ۲۰۱۱ مشارکت داشته است.

گزارش یک

همزمان با تعطیلات ژانویه اتفاق افتاد

دومین توقف مذاکره بر سر تفسیر نادرست ژنو

مذاکرات کارشناسی ایران و ۱+۵ برای اجرای توافق ژنو روز یک‌شنبه متوقف شد تا طرفین بعد از تعطیلات کریسمس دور جدیدی از مذاکرات را در پیش بگیرند. محمدجواد ظریف وزیر خارجه گفته که مذاکرات ژنو به کندی پیش می‌رود و عباس عراقچی معاون ظریف هم علت پیشرفت اندک در مذاکرات کارشناسی را اختلاف تفسیر ایران با برخی طرف‌ها از متن توافق خواند. ممکن است ایران و ۱+۵ مجبور شوند بعد از تعطیلات سطح مذاکرات را به معاون وزیر ارتقا دهند تا از وضع نه چندان مطلوب کنونی خارج شوند.

به گزارش «جوان»، کارشناسان ایران و ۱+۵ روز یک‌شنبه بعد از ساعت‌ها مذاکرات کارشناسی، نتوانستند بر سر نحوه اجرای توافق ژنو به توافق برسند و ادامه مذاکرات را به بعد از تعطیلات کریسمس موکول کردند. عباس عراقچی در سومین روز مذاکرات گفت که این دور از مذاکرات «پیشرفت اندکی» داشته و محمدجواد ظریف نیز در کنفرانس مطبوعاتی با وزیر خارجه ایتالیا تأیید کرد که مذاکرات به کندی پیش می‌رود. با این حال، ظریف ترجیح داد وزن اصلی جمله خود را روی عبارت «پیش می‌رود» بگذارد تا آن طور که روز پنجم آذر گفته بود «کسانی که در داخل کشور منتقد توافق ژنو هستند آب به آسیب دشمنان نریزند.» او بعد از ظهر روز یک‌شنبه هم یک گفت و گوی ۴۵ دقیقه‌ای با کاترین اشتون انجام داد. از محتوای این گفت‌وگو خبری منتشر نشده، ولی احتمالاً او نگرانی تهران را از پیشرفت کند مذاکرات به طرف اروپایی منتقل کرده است. گزارش شده که طرفین در مورد مسائل حقوق بشری هم گفت‌وگو کرده‌اند و در نهایت قرار شده مذاکرات کارشناسی ایران و ۱+۵ پس از تعطیلات میلاد مسیح از سر گرفته شود.

■ دلیل کندی مذاکرات...

هیچ کدام از اعضای تیم مذاکره کننده ایرانی و گروه ۱+۵ طی دو روز گذشته موارد اختلافی را که باعث کندی مذاکرات شده بیان نکرده‌اند، با این حال، می‌توان از گوشه و کنار موضع‌گیری‌ها، برخی موارد اختلافی را حدس زد. حمید بعیدی‌نژاد رئیس هیئت کارشناسی ایرانی در مذاکرات گفته که توافقنامه ژنو ابعاد ریز و دقیقی دارد که نیازمند است طرفین درک واحدی در مورد همه موضوعات داشته باشند و به همین خاطر، مذاکرات دقیق، جزئی و طولانی است. عباس عراقچی معاون ظریف نیز به همین موضوع اشاره کرده، ولی با صراحت بیشتری، در گفت و گو با واحد مرکزی خبر گفت که پیشرفت ما به علت برخی «تفاسیر و برداشت‌هایی» که از مفاد توافق صورت گرفته خیلی سریع نبوده است. عراقچی بدون اشاره به اینکه اختلافات با کدام کشور یا کشور است، افزود: «این تفاسیر و برداشت‌ها از نظر ما درست نیست و باید دقت بیشتری صورت گیرد، به این علت در بسیاری موضوعات توانسته‌ایم پیشرفت‌هایی داشته باشیم، اما در برخی موضوعات کماکان اختلاف نظر بین طرفین باقی است.» به همین خاطر، عراقچی احتمال داده که در دور بعدی، سطح مذاکرات بالاتر برود تا به گفته او برخی مسائل که نیاز به تصمیم سیاسی دارد در آن سطح بهتر تصمیم‌گیری شود. وی تأکید کرد که باید تاریخی برای آغاز گام نخست توافقنامه ژنو تعیین شود.

■ رایس: ایران به تعهداتش عمل نکند، دوباره تحریم می‌شود

مشاور امنیت ملی امریکا با تأکید بر برگشت‌پذیر بودن تحریم‌ها، گفته است اگر ایران بعد از توافق جامع به تعهدات خود عمل نکند، تحریم‌ها بار دیگر علیه این کشور اعمال می‌شوند. وی در پاسخ به این گفته مجری برنامه که ممکن است ایرانی‌ها بعد از توافق جامع «حقه زده» و به تعهدات خود عمل نکنند، گفت: «ما توافقی نمی‌کنیم که در آن نتوانیم بفهمیم آنها دارند چه کار می‌کنند، اگر چنین اتفاقی بیفتد، اطمینان خواهیم یافت که فشارها بار دیگر علیه آنها اعمال شود. این را از من بپذیرید چون من در سازمان ملل روی این موضوع کار کرده‌ام.» رایس افزود: من کمی در مورد قطعنامه‌های شورای امنیت و نحوه اعمال و برداشتن تحریم‌ها، اطلاع دارم. راه‌هایی برای ایجاد تحریم‌های خودکار و مشروط به عدم پایبندی (ایران) وجود دارد. فعلاً، چنین قطعنامه‌ای طراحی نکرده‌ایم، اما این کاری است که کاملاً شدنی است. نماینده سابق امریکا در سازمان ملل همچنین در پاسخ به این سؤال که ایران ممکن است به دنبال آن باشد که در آستانه هسته‌ای شدن قرار گرفته و در صورت نیاز ظرف چند ماه به بمب برسد، گفت: «ما نه تنها نمی‌خواهیم ایران یک بمب داشته باشد، بلکه نمی‌خواهیم در موقعیتی قرار گیرد که بتواند بدون آنکه کسی متوجه شود، به سمت بمب حرکت کند.»

■ لاوروف: بازرسی از تاسیسات هسته‌ای ایران به هم نمی‌خورد

«سرگئی لاوروف» وزیر امور خارجه روسیه در گفت‌وگو با «ریا نووستی» گفت که طرح بازرسی از تاسیسات هسته‌ای ایران در آینده نزدیک تهیه شده و خطر بر هم خوردن این کار وجود ندارد. به گفته وزیر امور خارجه روسیه، توافق‌های حاصله در ژنو بازرسی‌های پر تحرک‌تر در مقایسه با سابق از تاسیسات هسته‌ای ایران را در نظر می‌گیرند.

لاوروف اظهار داشت: کار فنی برای شکل‌گیری حقوقی توافق‌های حاصله در ژنو جریان دارد. گروه ۱+۵، ایران و دبیرخانه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با هم مشغول این کار هستند. درست یک هفته قبل نشست نوبتی برگزار شد و در نظر است یک نشست دیگر برگزار شود و این طرح در آینده بسیار نزدیک از لحاظ فنی برای اجرا آماده خواهد بود». وزیر امور خارجه روسیه همچنین تأکید کرد: «هیچکس در این زمینه خطر بر هم خوردن را مشاهده نمی‌کند و هیچگونه نگرانی و هراسی را مطرح نمی‌سازد.»

گزارش ۲

اتحاد لائیک‌ها با حامیان گولن برای سرنگونی اردوغان

موج دستگیری، برکناری، اتهام زنی و استعفا در میان مقامات دولتی و امنیتی ترکیه ادامه دارد. در این میان مخالفان دولت هم امیدوارند ضربه این موج کشتی دولت را غرق کند و برای شدت بخشیدن به این موج دور جدیدی از اعتراضات خیابانی علیه فساد مالی در دولت هم آغاز شده است. هرچند نخست وزیر ترکیه با هشدار به مخالفانش تأکید کرد دست تمام کسانی را که بخواهند از شرایط نابسامان کشور سوءاستفاده کنند، کوتاه خواهد کرد.

بعد از آنکه سه‌شنبه قبل بیش از ۵۰ مقام دولتی و نظامی ترکیه به اتهام پولشویی و فساد مالی دستگیر شده‌اند که در این میان جریانی هم تلاش کرد بخشی از ماجرا را به دور زدن تحریم ایران ربط بدهد، مخالفان دولت فرصت مناسبی برای تجمیع قوا و ضربه زدن به حزب حاکم عدالت و توسعه یافتند. جمعی از شهروندان استانبول روز یک‌شنبه در اعتراض به اجرای پروژه‌های شهری که گفته می‌شود تبعات زیست‌محیطی در پی دارد، تجمع اعتراض آمیزی برگزار کردند. تجمع چند هزار نفری اما به اعتراض علیه آنچه فساد دولت اردوغان خوانده می‌شود، تبدیل شد.

شاهدان عینی گفتند که تعداد تظاهرکنندگان در میدان قاضی کوی بیش از ۱۰ هزار نفر بود.

در همین حال، پلیس برای متفرق کردن تظاهرکنندگان از گاز اشک آور و خودروهای آب‌پاش استفاده کرد. همچنین منابع خبری حزب صلح و دموکراسی ترکیه روز دوشنبه اعلام کردند که بسیاری از مردم شهر نوسایبین در اعتراض به ساخت دیوار حائل در مرزهای ترکیه و سوریه توسط دولت آنکارا دست به تظاهرات زدند. تظاهرکنندگان که در میان آنان برخی نمایندگان حزب صلح و دموکراسی نیز حضور داشتند به سوی مرز ترکیه و سوریه راهپیمایی کردند.

بعد از آنکه برخی از شرکت‌کنندگان در این تظاهرات در مرز ترکیه با سوریه اقدام به کندن سیم‌های خاردار کردند، با مداخله نیروهای پلیس مواجه شدند.

■ اردوغان شخصاً دست داشته

در همین حال نشریه «سول» ترکیه مدعی شد که تحقیقات درباره اتهام فساد مالی برخی از وزیران دولتی ترکیه نشان می‌دهد رجب طیب اردوغان نخست وزیر این کشور، شخصاً و به طور مستقیم در قضیه فساد مالی دست داشته است. بر اساس این گزارش، مجوز ساخت برخی از زمین‌های دولتی که ساخت و ساز در آنها ممنوع اعلام شده بود، با توصیه‌های مکتوب اردوغان صادر شده است. سول همچنین ادعا کرده است که مکالمات تلفنی ضبط شده از برخی از وزیران به دست آمده است که به این دستورات و توصیه‌های مکتوب صادر شده از طرف اردوغان اشاره می‌کند. در این شرایط رهبر حزب مخالف خلق جمهوری‌خواه ترکیه با تأکید بر اینکه نخست وزیر این کشور از اداره حکومت ناتوان است، گفت: اردوغان دیگر نمی‌تواند بر کشور حکومت کند و اگر بر این مسئله اصرار داشته باشد، شاهد آخرین روزهای حکومتش خواهد بود. کمال کیلیچدار اوغلو گفت: رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه پس از رسوایی مالی برخی وزیران و سیاستمداران نزدیک وی، از اداره حکومت ناتوان شده است.

وی تأکید کرد: امکان ندارد اردوغان پس از این بتواند در حکومت باقی بماند. وی پس از این شاهد آخرین روزهای حکومتش خواهد بود و به پیشرفت ترکیه فکر نمی‌کند و به مانع تراشی در روند پیشرفت این کشور می‌پردازد.

کمال اوغلو با اشاره به اینکه این رسوایی مالی وی را غافلگیر نکرده است، گفت که حزب وی از سال گذشته برای کشف رسوایی مالی در وزارتخانه‌ها، اقدامات دولت و مسئولان را کنترل می‌کرده است. وی در ادامه افزود: دولت از طریق پافشاری بر پنهانکاری در گزارشات مالی خود و ارائه نکردن آن به پارلمان مرتکب اقدامی خلاف قانون اساسی شده است. این در حالی است که آن گزارش‌ها حاکی از فساد مالی سنگینی از سوی نزدیکان اردوغان بوده است. کمال اوغلو تصریح کرد: ما متاسف هستیم از اینکه مردی که از سال ۲۰۰۳ کمیته‌ای را در پارلمان برای کشف فساد و مبارزه با آن تشکیل داد و من یکی از اعضای آن بودم، امروز کاملاً در فساد غرق شده است.

■ واکنش دولت: تهدید و استعفا

رجب طیب اردوغان که دستگیرهای اخیر در مورد فساد مقامات دولت‌اش را «عملیات کثیف» خوانده و اعلام کرده بود عوامل این تحقیقات به دنبال ایجاد «دولت در دولت» هستند، اعلام کرد دست تمام کسانی را که بخواهند از پرونده‌های فساد در این کشور علیه حکومت وی سوءاستفاده کنند کوتاه خواهد کرد.

وی در برابر هواداران حزب عدالت و توسعه گفت که هر کسی را سر جای خودش خواهد نشاند.

اردوغان همچنین تأکید کرد: هر کسی که جرات کند در کشور تنش ایجاد کرده یا برای ما دام پهن کند، دستانش را خواهیم شکست. در همین حال حسین چلیک معاون نخست وزیر ترکیه روز دوشنبه در یک برنامه تلویزیونی از ارائه درخواست استعفای چهار وزیر کابینه این کشور که فرزندانشان متهم به فساد مالی هستند، به نخست وزیر ترکیه خبر داد. معاون حزب حاکم ترکیه گفت: هنوز معلوم نیست که آیا اردوغان استعفای آنان را می‌پذیرد یا نه. فرزندان وزرای کشور، شهرسازی و اقتصاد ترکیه چند روز پیش به اتهام فساد مالی و رشوه بازداشت شدند.

هویت چهارمین وزیری که گفته می‌شود در این ارتباط استعفا داده است، فاش نشد.

چلیک پیش از این عنوان کرده بود این ادعاها دروغ است، نخست وزیر ترکیه هر چه که لازم باشد انجام خواهد داد و ما نمی‌توانیم بگوییم که این وزرا مقصر هستند. معاون حزب حاکم ترکیه در ادامه گفت: این گونه ادعاها به منظور تضعیف نخست وزیر ترکیه صورت می‌گیرد.

البته واکنش دولت اردوغان محدود به استعفا و تهدید نیست و از روز شنبه موجی از اخراج نیروهای انتظامی و امنیتی را آغاز کرده است. بعد از آنکه روز شنبه بیش از ۳۰ افسر ارشد پلیس برکنار شده بودند، روز یک‌شنبه ۲۵ رئیس پلیس این کشور را از سمت‌های خود برکنار کرد. گفته می‌شود که تمامی این افراد از مخالفان حزب اسلام گرای «عدالت و توسعه» (حزب اردوغان) و به احتمال زیاد از طرفداران «جماعت گولن» هستند. با این حال بولنت آرینچ، معاون نخست وزیر ترکیه گفت که دولت قصد ندارد در تصمیمات قضایی دخالت کند. به گفته او برکناری و جابه‌جایی فرماندهان پلیس به دلیل سوءاستفاده از اختیاراتشان و اینکه آنها مقامات مافوق خود را از دستگیری‌ها مطلع نکرده‌اند، صورت می‌گیرد. برخی از ناظران سیاسی معتقدند که بحران جاری این کشور به مثابه نشانه‌ای از جنگ قدرت موجود میان حزب حاکم و پیروان فتح‌الله گولن است. گولن رهبر مذهبی ساکن امریکا است که گفته می‌شود در پلیس و سیستم قضایی ترکیه نفوذ گسترده‌ای دارد. ریشه درگیری‌های اردوغان و فتح‌الله گولن و حامیانش به طرح دولت اردوغان برای بستن مدارس و آموزشکده‌های خصوصی بر می‌گردد. نهادهای آموزشی خصوصی از مهم‌ترین منابع درآمدی جنبش «خدمت» فتح‌الله گولن هستند.

نگاه

رحیم نعمتی

مثلث امریکایی ضد اردوغان

ترکیه در سال آینده میلادی دو انتخابات شهرداری‌ها و ریاست جمهوری خواهد داشت و انتخابات پارلمانی نیز سال بعد برگزار خواهد شد. این سه انتخابات در مجموع نقشه سیاسی ترکیه را در چند سال بعد ترسیم خواهد کرد و به همین جهت است که نیروهای سیاسی این کشور مدتی است برنامه اجرایی خود را برای صف‌بندی‌ها و آرایش انتخاباتی در برابر حزب حاکم عدالت و توسعه شروع کرده‌اند. در این بین، انتخابات شهرداری‌ها در ماه مارس آینده از اهمیت خاصی برخوردار است. زمان چندانی تا برگزاری این انتخابات باقی نمانده و پیروزی حزب حاکم به رهبری رجب طیب اردوغان، نخست وزیر، در این انتخابات مقدمه قابل توجهی برای نامزدی او برای انتخابات ریاست جمهوری خواهد بود و البته شانس پیروزی این حزب در انتخابات پارلمانی را نیز افزایش خواهد داد. باید گفت که پیروزی اردوغان و حزبش در این انتخابات نقطه عطفی خواهد بود تا یک دهه گذشته حکومت او این حزب را برای چند دهه بعد تضمین کند و عدالت و توسعه را همچنان در راس هرم قدرت ترکیه نگه‌دارد.

وقتی که نگاهی به اعتراضات تابستان گذشته بر سر تخریب پارک گزی در میدان تقسیم استانبول انداخته شود، استفاده سیاسی از یک موضوع محلی به روشنی معلوم می‌شود؛ استفاده‌ای که توسط حزب جمهوری‌خواه خلق به رهبری قلیچدار اوغلو انجام شد. این حزب که طی ادوار اخیر انتخابات پارلمانی نتوانسته بود عدالت و توسعه را شکست بدهد از طریق این اعتراضات و حمایت از آن سعی داشت اردوغان را از قدرت به زیر بکشاند، اما مقاومت نخست وزیر ترکیه در برابر اعتراضات مانع دستیابی او به این هدف شد. اردوغان با مقاومت در برابر این اعتراضات و با رسیدن به آرامش، برنامه پیروزی در انتخابات شهرداری‌ها را در پیش گرفت که یکی از اقدامات مهم او دعوت از مسعود بارزانی به دیاربکر بود. حضور بارزانی به عنوان رهبر کردهای اقلیم عراق در کنار اردوغان به طور طبیعی یک برنامه تبلیغاتی به نفع اردوغان برای جلب آرای کردها بود و البته هم بارزانی با حمایت از اردوغان بر این برنامه تأکید داشت و هم اردوغان با دعوت از خوانندگان مشهور کرد دامنه برنامه خود را پررنگ کرد. در حالی که اردوغان هم و غم خود را برای پیروزی در انتخابات شهرداری‌ها گذاشته ناگهان با واقعه‌سنگین داخلی از دستگیری‌های گسترده روبه‌رو شد؛ دستگیری ۵۲ نفر که برخی از آنها به طور مستقیم به افراد بلندپایه عدالت و توسعه مربوط می‌شوند. اردوغان در برابر این واقعه هم مثل جریان پارک گزی قافیه را نباخته و تا اینجای کار سعی کرده محکم در برابر آن بایستد. سخنان او نشان می‌دهد که او در وهله نخست این دستگیری‌ها را در امتداد دخالت سیاسی نسبت به اعتراضات گزی می‌داند و به همین جهت است که گفته «ما این بازی را با همان شیوه میدان تقسیم از میان خواهیم برداشت». اشاره اردوغان مستقیم به قلیچدار اوغلو و عوامل حزبی او است که کمی بعد از دستگیری‌ها با فرانسیس ریکاردونه، سفیر امریکا در ترکیه، دیدار کردند. اردوغان به این وسیله خواست تا به طرف مخالف خود بفهماند که از ماجرا بی‌اطلاع نیست و می‌داند در پس پرده، خبرهایی است و ماجرای دستگیری‌ها سناریویی است که از قبل طراحی شده و یکی از عوامل آن همین قلیچدار اوغلو و عوامل حزب جمهوری‌خواه خلق است.

در مورد این سناریو باید به سفر ماه گذشته قلیچدار اوغلو به امریکا اشاره کرد که او بعد از ۴۰ سال به عنوان رهبر جمهوری‌خواه خلق به امریکا رفت تا دیدارهایی با مقامات امریکایی داشته باشد و عوامل حزبی او هم با فتح‌الله گولن دیدار کنند. این سفر آن قدر عجیب بود که ریکاردونه نیز آن را از نظر واشنگتن بسیار مثبت و سازنده بداند. در واقع، این سفر آشکارکننده مثلثی از سه ضلع امریکا، قلیچدار اوغلو و گولن است. ریکاردونه یک روز بعد از دستگیری‌ها گفت؛ «حالا دیگر ما شاهد سقوط یک امپراتوری خواهیم بود». این جمله به خوبی نقش او در هدایت سناریویی را نشان می‌دهد که از آن سفر کلید خورده است. اگر قلیچدار اوغلو نقش سیاسی این سناریو را به عهده داشته باشد، نقش اجرایی و حتی درون حزبی علیه اردوغان به عهده گولن است و می‌توان ضربه این نقش را علیه اردوغان قوی‌تر از آن یکی دانست. نفوذ گولن در عدالت و توسعه از قبل معلوم بود و هواداران او از طریق همین نفوذ توانسته‌اند در پلیس و دستگاه قضایی ترکیه نفوذ کنند و به نظر می‌رسد که دستگیری‌ها به دلیل همین نفوذ بوده است. پاسخ اردوغان به این نفوذ در برکناری شماری از مقامات پلیس بوده، اما دغدغه اصلی او مربوط به انتخابات شهرداری‌ها است. به عبارت دیگر، او می‌تواند مانع فعلی را پشت سر بگذارد، اما تحرک هواداران گولن علیه او در حزب عدالت و توسعه موجب تضعیف شدید این حزب در انتخابات شهرداری‌ها و در نتیجه، دو انتخابات بعدی خواهد شد. رسانه‌های ترکیه از این اتفاق به عنوان طلاق خونین و تلخ میان دو طیف در عدالت و توسعه یاد کرده‌اند و باید دید که اردوغان با وجود سناریوی دستگیری‌ها برای حفظ وحدت درون حزبی چه فکری خواهد کرد.

فراسو

بزرگترین گردهمایی آئینی جهان در اربعین برگزار شد

کربلا، کعبه ۲۰ میلیون طواف کننده عشق

به رغم اقدامات تروریستی متعدد و ادامه تهدید به کشتار شیعیان، حدود ۲۰ میلیون زائر جهت حضور در مراسم اربعین حسینی مهمان کربلا شدند.

بر اساس اعلام دفتر رسانه‌ای دوحرم مقدس کربلا به نقل از وزارت گردشگری تا ساعت ۲۴ روز یک‌شنبه نزدیک به ۱۸ میلیون ۴۵۳ هزار و ۶۱۴ زائر برای شرکت در مراسم اربعین حسینی وارد کربلای معلی شدند. این در حالی است که مقامات عراقی تعداد زائران کربلا در مراسم اربعین امسال را بیش از ۲۰ میلیون نفر اعلام و تأکید کردند که دولت کلیه تدابیر امنیتی و خدماتی را برای پذیرایی از زائران امام حسین(ع) تدارک دیده است. وزارت کشور عراق نیز اعلام کرده که این کشور پذیرای ۱/۳ میلیون زائر خارجی از کشورهای عربی و اسلامی مختلف و همچنین مسلمانان اروپا بوده است. ایرانیان با حدود ۴۰۰ هزار نفر بزرگ‌ترین گروه زائران خارجی روز اربعین را تشکیل می‌دهند. جالب اینکه به جز کشورهای اسلامی از مناطقی چون امریکای لاتین و نقاط مختلف اروپا حتی کشورهای به شدت لائیک حوزه اسکاندیناوی نیز شیعیانی بوده‌اند که خود را به کربلا رسانده‌اند. بر اساس آمار حدود ۶۲۰ هزار نفر از اروپا به کربلا آمدند که تنها حدود ۱۲۰ هزار نفر آنها از حوزه کشورهای اسکاندیناوی هستند. همچنین ۱۰ هزار نفر از امریکای لاتین در میان زائران حسینی حضور دارند.

■ خمپاره‌های سعودی قاتل کربلائیان

«عبدالسلام المالکی» نماینده مجلس عراق از ائتلاف دولت قانون، تأکید کرد که موشک‌ها و خمپاره‌هایی که به سمت عزاداران اربعین حسینی شلیک شده ساخت عربستان سعودی بوده و از سوریه وارد عراق شده است. او تأکید کرد که عربستان سعودی رسماً و به صراحت از تروریسم در عراق و سراسر دنیا حمایت می‌کند و ۱۷۵ زندانی عربستانی در عراق هستند که همگی در جنایات تروریستی دست داشته‌اند. در چنین شرایطی نیروهای امنیتی عراق تلاش مجدانه‌ای برای خنثی کردن تهدیدات تروریستی علیه زائران حسین به خرج می‌دهند. ستاد فرماندهی عملیات بغداد از ضبط یک کامیون بمب‌گذاری شده که برای هدف قراردادن زائران اربعین حسینی (ع) تهیه شده بود، خبر داد. «قاسم عطیه» مسئول روابط عمومی ستاد فرماندهی عملیات بغداد، اعلام کرد که حجم بسیار بالایی از مواد منفجره در این کامیون جاسازی شده بود و قرار بود در منطقه لطیفیه در مسیر زائران سالار شهیدان منفجر شود که خوشبختانه نیروهای امنیتی عراق توانستند آن را ضبط کنند. سرویس مبارزه با تروریسم عراق روز گذشته اعلام کرد که ۲۶ فرد تحت تعقیب که برای انجام عملیات تروریستی علیه زائران اربعین حسینی برنامه‌ریزی کرده بودند، در شمال بابل دستگیر شده‌اند.